

Den 10. maj 2021
FVM 046

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens forslag til regler for produktion og markedsføring af planteformeringsmateriale i form af heterogent materiale i henhold til den nye økologiforordning (delegeret retsakt)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har vedtaget et forslag til en delegeret retsakt om regler for produktion og markedsføring af planteformeringsmateriale i form af heterogent materiale i henhold til den nye økologiforordning (delegeret retsakt). Forslaget fastlægger detaljerede regler for produktion og markedsføring af planteformeringsmateriale som heterogent materiale. Forslaget angiver krav til muligheden for at udvikle, producere og markedsføre planteformeringsmateriale som heterogent materiale, herunder regler for beskrivelse og registrering af materialet. Den delegerede retsakt vurderes generelt ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU. Man har fra dansk side gjort opmærksom på visse u hensigtsmæssige elementer i forslaget. Heroverfor står dog forslagets positive bidrag til økologiens videre udvikling. Regeringen kan støtte, at Rådet ikke gør indsigelse mod udstedelsen af den delegerede retsakt, og vil 8 dage fra oversendelsen af nærværende notat lægge dette til grund.

Baggrund

Kommissionen har den 7. maj 2021 fremsat forslag til delegeret retsakt om regler for produktion og markedsføring af planteformeringsmateriale i form af heterogent materiale. Den delegerede retsakt er fremsendt af Rådsskretariatet den 10. maj 2021.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 13 i Europa-Parlamentet og Rådets forordning (EU) 2018/848 af 30. maj 2018 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter og ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 834/2007 (den nye økologiforordning).

Forslaget er vedtaget af Kommissionen med hjemmel i Europa-Parlamentets og Rådets forordning som en delegeret retsakt (TEUF artikel 290). Den delegerede retsakt kan kun træde i kraft, hvis Europa-Parlamentet eller Rådet ikke gør indsigelse inden for en frist på 2 måneder. Fristen for indsigelse kan forlænges med 2 måneder efter anmodning fra enten Europa-Parlamentet eller Rådet. Europa-Parlamentet træffer beslutning om indsigelse med absolut flertal. Rådet træffer beslutning om indsigelse med kvalificeret flertal.

Formål og indhold

Den nye økologiforordning 2018/848 muliggør, at planteforneringsmateriale, som ikke er en sort, men en bestand af planter inden for en enkelt botanisk taksonomisk gruppe med en høj grad af genetisk og fænotypisk diversitet, kan anvendes i økologisk produktion. Derved får erhvervsdrivende mulighed for at markedsføre planteforneringsmateriale af økologisk heterogent materiale uden at skulle opfylde de sædvanlige krav til registrering og uden at skulle overholde certificeringskategorierne præbasmateriale, basismateriale og certificeret materiale eller kravene til andre kategorier som fastsat i Rådets direktiv 66/401/EØF, 66/402/EØF, 68/193/EØF, 98/56/EF, 2002/53/EF, 2002/54/EF, 2002/55/EF, 2002/56/EF, 2002/57/EF, 2008/72/EF og 2008/90/EF eller i retsakter, der er vedtaget i henhold til disse direktiver. Materialet opføres efter en særlig procedure på en liste over økologisk heterogent materiale. Listen udveksles med de øvrige medlemsstaters kompetente myndigheder og Kommissionen.

Det er en forudsætning for produktion og markedsføring af heterogent materiale, at en række krav opfyldes. Med Kommissionens forslag indføres krav til:

- a) beskrivelse af det økologiske heterogene materiale, herunder beskrivelse af avlsteknik og-historik, anvendt forældremateriale og beskrivelse af og dokumentation for materialets karakteristika, og geografiske udbredelse,
- b) mindstekrav til identitet og kvaliteten af frøpartier, herunder sygdomsfrihed, renhed og spireevne, samt mærkningskrav, herunder i forbindelse med at kravet til spiringsprocent midlertidigt fraviges,
- c) officiel kontrol af planteforneringsmateriale, herunder analyser, og krav til mærkning og emballering,
- d) oplysninger, der skal sikre sporbarhed, navngivning, karakteristika, dokumentation for anvendt avlsteknik, lokalitet og udbredelse, skal opbevares af de professionelle erhvervsdrivende i mindst 5 år, og
- e) registrering af bevarelse og vedligehold af det økologiske heterogene materiale.

Ifølge forslaget vil de nye regler træde i kraft 1. januar 2022.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt den delegerede retsakt.

Det er Europa-Parlamentet, der har ønsket at indføre muligheden for at kunne anvende heterogent materiale i den nye økologiforordning.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Forordningen vil være direkte gældende i Danmark og forventes ikke at medføre ændringer af dansk lovgivning.

Kommissionen har vedtaget en gennemførelsesafgørelse af 18. marts 2014 om gennemførelse af et tidsbegrænset forsøg vedrørende visse undtagelser for handel med populationer af plantearterne hvede, byg, havre og majs i henhold til Rådets direktiv 66/402/EØF (2014/150/EU). Danmark deltager i forsøget,

som er implementeret i bekendtgørelse nr. 1762 af 1. december 2020 om sædekorn. Forsøget udløb 28. februar 2021.

Kommissionens forslag lægger sig op ad bestemmelserne i forsøget, samtidig med at muligheden for produktion og handel med populationer (heterogent materiale) udvides til at omfatte flere arter og typer af planteforneringsmateriale.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser. Forslaget vedrører en ændring af økologiforordningen. Idet der er tale om en forordning, vil ændringerne få direkte virkning i Danmark. Der vil skulle udstedes en administrationsbekendtgørelse, som skal træde i kraft 1. januar 2022.

Økonomiske konsekvenser

Ændringen har ingen væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget. Ændringerne, for så vidt angår reglerne, er opgjort til i alt 50.000 kr. Forslaget skønnes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Ligeledes medfører forslaget ingen nævneværdige administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Forslaget har været i høring på høringsportalen.

Danske Sortsejere anser fortsat den totale udvidelse af den nye økologiforordning til at dække alle arter af planter, der falder inden for markedsdirektiverne: 66/401/EEC, 66/402/EEC, 2002/54/EC, 2002/55/EC, 2002/56/EC, 68/193/EEC, 2008/72/EC, 2002/57/EC, 2008/90/EC, som værende direkte til skade for det nuværende certificeringssystem. Det gælder især sorter af planter, som er fremmedbestøvende, som af natur allerede er genetiske diverse, modsat de selvbestøvende arter, der ikke på samme måde spreder sin genetik mellem forskellige planter.

Danske Sortsejere opfordrer til, at man seriøst overvejer at tage samtlige fremmedbestøvede planter ud af forordningen og fokusere på de traditionelt set meget heterogene arter, hvortil det kan give god mening at arbejde med mere heterogenitet.

Landbrugsstyrelsen bemærker til denne del af høringssvaret, at ønsket om at tage samtlige fremmedbestøvede planter ud af forordningen har været taget op med Kommissionen. Kommissionen har været afvisende overfor at tage arter eller artsgrupper ud af forslaget, da man ønsker en fuld implementering af den nye mulighed for alle arter og direktiver.

Danske Sortsejere er af den opfattelse, at der her er tale om økologisk materiale, som skal tilgodese specifikke økologiske markeder, som ikke passer ind i det eksisterende system. Derfor er det Danske Sortsejeres klare opfordring, at der indføres specifikke krav om, at det materiale, der benyttes til at frembringe økologisk heterogent materiale, også skal komme fra materiale, der er fremkommet via økologisk forædling og fremavl.

Landbrugsstyrelsen bemærker til denne del af høringssvaret, at det tidligere har været en del af Kommissionens forslag, men det er taget ud, da Kommissionen har fundet, at der ikke findes hjemmel til dette.

Landbrug & Fødevarer finder, at der bør være mulighed for at kræve kontrol i tilfælde af mistanke om potentiel svindel for at kontrollere, om der findes beskyttede sorter i materialet. Landbrug & Fødevarer foreslår, da der ikke længere er et krav om et minimum antal år under økologiske forhold i den foreslåede lovtekst, kunne der være et krav om, at kun økologiske sorter/heterogent materiale (OHM) kan bruges som forældremateriale for at sikre tilpasning til økologiske dyrkningsforhold. Der bør være en henvisning til økologiske principper for økologisk forædling, tilsvarende som for økologiske sorter.

Landbrugsstyrelsen bemærker til denne del af høringssvaret, at spørgsmålet om antal år under økologisk produktion tidligere har været en del af Kommissionens forslag, men det er taget ud, da der ikke findes hjemmel til dette.

Landbrug & Fødevarer foreslår, at da OHM er beregnet til lokal tilpasning til givne miljøer, kunne man underlægge OHM fra andre medlemsstater en national godkendelse for, at det kan sælges i den givne medlemsstat.

Landbrugsstyrelsen bemærker til denne del af høringssvaret, at reglerne for det indre marked ligeledes gælder for økologisk heterogent materiale.

Landbrug & Fødevarer anfører, at det er nødvendigt med et minimum antal generationer for at sikre tilstrækkelig tilpasning. Der er desuden behov for en afklaring af, hvem der bærer den økonomiske byrde i forbindelse med markkontrol mv.

Landbrugsstyrelsen bemærker til denne del af høringssvaret, at det er fastlagt i den nye økologiforordnings artikel 13, nr. 2, at registrering af økologisk heterogent materiale på den officielle liste er vederlagsfri for leverandøren.

Landbrug & Fødevarer peger på at græs og kløver bør være undtaget fra denne lovgivning. Græs og kløver har en høj indbygget heterogenitet. Hvis sorter af græs og kløver kan registreres som OHM og sælges baseret på information fra forældre, kan dette potentielt underminere den eksisterende registreringsproces. Bekymringen fra virksomheder er, at en blanding af allerede registrerede sorter kan anmeldes som OHM under et nyt navn efter økologisk opformering, og uden SES-afprøvning vil det være vanskeligt at kontrollere indholdet.

Landbrugsstyrelsen bemærker til denne del af høringssvaret, at ønsket om at tage græs og kløver ud af forordningen har været taget op med Kommissionen. Kommissionen er umiddelbart afvisende overfor at tage arter eller artsgrupper ud af forslaget, da man ønsker en fuld implementering af den nye mulighed for alle arter og direktiver.

Landbrug & Fødevarer finder, at de gældende krav vedrørende afstand for foderplanter og olie- og spindelplanter også bør medtages for økologisk heterogent materiale.

Landbrugsstyrelsen bemærker til denne del af høringssvaret, at afstandskravet ikke vurderes relevant, når der ikke i forslaget i øvrigt er krav om avlskontrol.

Økologisk Landsforening kan bakke op om forslaget til regler for økologisk heterogent materiale, som det er fremlagt.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater. Adgangen til heterogent materiale er dog allerede vedtaget i regi af den nye økologiforordning.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er grundlæggende positiv overfor, at økologiske producenter får mulighed for at producere og handle mindre ensartet plantemateriale, idet det er vigtigt, at give mulighed for udvikling af nye områder, som efterspørges af samfundet. Regeringen lægger dog vægt på, at denne ændring foretages uden at sætte fordelene ved det eksisterende system over styr til skade for forædlingen, landbruget og eksporten. Heroverfor står dog forslagets positive bidrag til økologiens videre udvikling.

Regeringen kan derfor støtte, at Rådet ikke gør indsigelse mod udstedelsen af den delegerede forordning og vil 8 dage fra oversendelsen af nærværende notat lægge dette til grund.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.